

Rapport fra generalforsamling i Evangelical Lutheran Church in Southern Africa (ELCSA), 4.-7. desember 2022

Mellomkirkelig råds leder Kristine Sandmæl representerte Den norske kirke på ELCSAs generalforsamling sammen med seniorrådgiver Guro Almås. Generalforsamlingen samlet et hundretalls delegater fra alle kirkens bispedømmer og tre land, for å peke ut veien videre etter vanskelige år preget av økonomisk krise, korrupsjon og splittelse i kirken. Under generalforsamlingen fikk vi også endelig signert en formell partnerskapsavtale mellom våre to kirker. ELCSA er en av Den norske kirkes tre søsterkirker, men på grunn av intern konflikt og krise i ledelsen i ELCSA har vi siden 2014 stått uten en formell avtale. Det var derfor en glede da denne avtalen endelig ble signert under en høytidelig og fin seremoni, spontant akkompagnert av vakker sang. Selve generalforsamlingen var også en flott opplevelse, preget av åpne og effektive og forhandlinger, energi og framtidshåp.

Ny ledelse i ELCSA

I løpet av de siste årene har det vært stor utskiftning i bispekollegiet. En ekstraordinær generalforsamling valgte i april 2022 ny preses og vise-preses. Nkosinathi Myaka, biskop i ELCSAs største bispedømme South Eastern Diocese, som dekker KwaZulu Natal-provinsen, ble valgt til Presiding Bishop. Myaka tilhører gruppen av kirkeledere i dette bispedømmet som åpent utfordret og tok oppgjør med den tidligere ledelsen som var ansvarlig for «The 40 million rand saga», skandalen der ELCSA tapte 40 millioner rand (ca. 25 000 NOK) på grunn av økonomisk vanstyre, korrupsjon og dårlige investeringer. Myaka, som da var prost, ble i likhet med syv andre proster i bispedømmet avsatt i 2018 på grunn av denne konflikten. Nå er mange av disse imidlertid tilbake og har ledende roller.



Som Presiding Bishop's Deputy valgte kirken Naledzani Shikwari fra Northern Diocese, som er ELCSAs første kvinnelige biskop. De to fremstår begge som visjonære og modige ledere som jobber hardt for å gjenoppbygge tillit både internt og eksternt og å reetablere ELCSA som en troverdig og viktig samfunnsaktør.

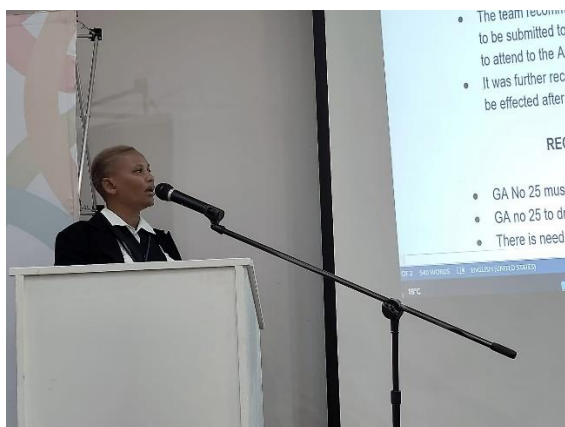
En annen sentral person i den fasen kirken er i nå er leder for kirkerådet (Church Council), Thelo Wakefield. Han hadde ledet saksforberedelsene til møtet, og på generalforsamlingen var han dirigent /ordstyrer for møtet, sammen med sin nestleder. Mr Wakefield har også en ledende rolle i det formelle opprydningen etter 40 millioner-skandalen. Det pågår fortsatt rettsaker i denne saken. Tidligere Presiding Bishop Ubane jobbet nært sammen med Wakefield i disse prosessene inntil han døde av Covid i 2021.

Integritet: et gjennomgående tema

Mottoet på generalforsamlingen var «Re-imagining ELCSA: Serving with integrity». Et tema som gikk igjen på generalforsamlingen var integritet: Hvordan det å leve med integritet krever at man lever som man lærer, men også at man er villig til å innrømme og ta ansvar for egne feil, og til selv å lære. Åpenhet (transparency) og ansvarlighet (accountability) var ord som preget samtalen.

Hovedforedrag på åpningsdagen 4. desember ble holdt av Rev. Dr. Molefe Tsele, en veteran både fra frigjøringskampen og den økumeniske bevegelsen som også har hatt flere ambassadør-poster for Sør-Afrika. Tsele holdt et inspirerende foredrag som understreket ressursene den lutherske kirken har og hva de har å bidra med i det sørafrikanske samfunnet.

Professor Herbert Moyo fra universitetet i KwaZulu Natal holdt bibeltime den 5. desember. Han inspirerte forsamlingen gjennom måten han brukte lesning og analyse av Bibelen til å analysere samfunnsspørsmål. Tsele og Moyo er begge medlemmer av ELCSA, og disse bidragene understreket ressursene som er i kirken og muligheten for -og betydningen av- å gjenreise kirken som aktør i offentligheten.



Saksbehandling

Saksbehandlingen var preget av aktiv deltakelse fra delegatene, og ga inntrykk av en bred representasjon og høy kompetanse i forsamlingen. Vårt inntrykk var også at forhandlingene, inkludert komitébehandling, var godt forberedt og ble gjennomført på en effektiv måte.

Blant sakene som ble behandlet, kan nevnes rapporten fra ELCSA Property Management. I styret i eiendomsselskapet satt fortsatt representanter fra de ansvarlige for 40 millioner-skandalen, blant andre den tidligere kassereren som ble sagt opp i disiplinærhøring i 2021. Generalforsamlingen ba om at styret i eiendomsselskapet skiftes ut, og at det innkalles til ekstraordinær generalforsamling for å formelt velge nytt styre. Det var sterkt å være vitne til hvordan en gjenstående del av oppgjøret med korrupsjon og vanstyre i ELCSA ble gjort i full åpenhet generalforsamlingens plenum.



Signering av søsterkirkeavtale

Kristine Sandmæl signerte partnerskapsavtalen sammen med biskop Myaka i en fin og høytidelig seremoni tirsdag 5. desember. Også NMS signerte en egen partnerskapsavtale med ELCSA. Signeringene ble etterfulgt av gaveoverrekkelser og spontan feiring med vakker sang. I forkant av signeringen holdt preses Olav Fykse Tveit en hilsen til ELCSA.

Andre partnere

I tillegg til NMS og Den norske kirke deltok også en representant for Evangelical Lutheran Church of America (ELCA) på generalforsamlingen, samt biskopene for henholdsvis NELCSA og ELCSA Cape Church, de to sørafrikanske lutherske kirkene som tradisjonelt har vært kirker for hvite sørafrikanere. Ønsket om å jobbe langsiktig for sammenslåing av de lutherske kirkene i Sør-Afrika fikk et tilbakeslag etter 40-millioner rand-skandalen, som blant annet førte til tapet av det teologiske seminaret som NELCSA og ELCSA eide sammen i Pietermaritzburg. Det er gode relasjoner mellom de nåværende lederne av de tre kirkene, men hindringer for sammenslåing ligger både i kirkesyn og praktiske spørsmål som ulike lønnsnivå.

Lansering av Hagar-kampanjen

Siste dag av generalforsamlingen ble Hagar-kampanjen mot kjønnsbasert vold lansert, under mottoet «God who sees». I løpet av 2023 vil aktuelle tema som voldtekt, vold mot barn, menneskehandel og drap av kvinner (femicide) tematiseres i menighetene i lys av bibeltekster. Kampanjen sees som en oppfølging av temaet «Mennesker er ikke til salgs» fra Det lutherske verdensforbunds 500-årsjubileum.



Anbefalt oppfølging i Mellomkirkelig råd

- Holde kontakt med Presiding Bishop sitt kontor og med Church Wide Office / generalsekretær
- Delta på ELCSAs partnermøter
- Utfordre Oslo Bispedømme til å fornye sin vennsapsavtale med ELCSA South East Diocece og fylle samarbeidet med innhold
- Vurdere økonomisk støtte til teologisk utdanning dersom vi mottar en søknad, i nært samarbeid med NMS (søknad er etterspurt, men ikke mottatt per 1. mai 2023)

Mai 2023

Kristine Sandmæl og Guro Almås